

AASIAAT

- **Inuussutissarsiutinik ineriartortitsineq**

Aasiaat, offshore-mi ingerlatanut pilersuiffittut pingaarnertut periarfissaanerit, ineriartortinneqarlunilu nukittorsarneqartariaqarpoq, angallannermi periarfissatigut aamma inuussutissarsiutinut taakkua malitsigisaasaannut il.il., nunaminertanik tunniussisoqarneratigut, kommunimut iluaqutaasumik. Qeqertannguaq innussutissarsiutitigut kulturikkullu nutarterutaasunut atorneqarsinnaalluarpoq. Tamakkua saniatigut aalisarneq nukittorsarneqartariaqarpoq, allerinissanut nutaanillu atortulersornernut, nunaminertanik tunniussaartoqarneratigut, aalisartullu atuagaannik pitsanngorsaannikkut, soorlu fabrikkip aamma umiatsiaaqqanut umiatsialiviup eqqaani atortulersuiffisusinnaasutigut. Qeqertat akornini qajartorneq, tamaanilu timmiaruarpassuaqarnera, takornariaqarnermi ineriartortitsivissatut piukkunnaateqarluarput. Illoqarfiup qiterpasinnerusortaani, sunngiffimmi kulturikkullu periarfissat pitsanngorsaavigineqarnerat, takornariaqarnermut annertusaataassapput.

Nunaqarfinni sumiiffinni assigiinngitsuni, inuussutissarsiutitigut periarfissat ineriartortinneqarlutillu misissorneqartariaqarput, soorlu tunitsiveqarneq aamma aalisakkanik piniakkanillu allanik tunisassiorsinnaanerit eqqarsaatigalugit. Tunisassiorfiit, amernik suliarinnittarfiit sissarsuillu, nunaminertanik pisariaqartitsipput. Aammattaaq nunaqarfinni arlalinni takornariaqarnermik ineriartortitsisinnaaneq periarfissaqarpoq, ilaatigut Akunnaami unnuiffissatigut sanaluttafeqarnikkullu, aamma Kitsissuarsunni katersugaasiveqarnikkut, oqaluttuartsisarneq immikkut pingaartillugu.

- **Ilinniartitaaq**

Aasiaat illoqarfiittut inuusuttut ilinniagaqarfiattut ingerlaqqissaaq, Ilulissat suleqatigalugit. Illoqarfiit mikinerusut eqqaaniittut nunaqarfiillu illinniaqarfiusinnaasunik pilersarusiornermi ilanngullugit eqqarsaatiniitinneqartariaqarput, kiisalu pisariaqartitat tamakkununga attumassutillit, soorlu paqqinnittarfiit, inissiat, kulturikkut sunngiffimmilu periarfissat naammattut, ataqatigiissarneqartariaqarput. Sinaakkuttat tigussaasut (silami, illullu iluini) pitsaassusaat ilinniartoqarfiit avatangiisaannut pingaaruteqarluinnartuupput – allaat atualingikkallarnermili. Offshore-mik inuussutissarsiutinut atatillugu, pikkorisartarnerit ilinniartsinerillu, pitsaaqutitalimmik Aasianni inissinneqarsinnaapput.

Nunaqarfinnut tunngatillugu, ulluunerani paaqqinnittarfinni, atuarfinni, sunngiffimmi neqeroorutitigut ingerlatatigullu, naammattunik inissaqartitsisoqarnissaa pisariaqartinneqarpoq. Tamakkua iluaqutitalimmik ataatsimoortinneqarsinnaanerit eqqarsaatigineqarsinnaavoq, inissatigullu ataatsimoortinneqarsinnaallutik, assersuutigalugu illut assigiinngitsunik atuuffillit aamma ulluunerani qitiusumik sullissiviit.

- **Inoqarfiit aamma inigisat pitsaasut**

Aasiaat illoqarfiat pitsaasunik amerlasuunik immikkoortortaqarpoq assigiiaartunik, imminnut tulluarsakkanik illulioriaatsinik aaliangersimasunik sanaartorfiusimasunik, immikkuullarissusaat attanneqartariaqartunik. Peqatigisaanillu illulioriaatsinut nutaanut pissanganartunullu ammaassisoqartariaqarpoq, titartarnerisigut immikkut pingaartillugit, eqqaata pissusaa aamma aaqqiinerit sipaarutitallit.

Iloqarfik, illunik pisariaqartitsinermik siornangersimaarinnittariaqarpoq offshore-mik ingerlatanut tunngatillugu. Alliarturnera kangimut pinnani, Tupilaap tungaanut, Tupilammilu namminermit, immaqalu aamma kujammut ingerlasariaqarpoq. Taassuma saniatigut ataavartumik, utoqqarnut inissianut, inuusuttunut inissianut, ilinniartullu inaannut nunaminertanik eqqasaatiginnittoqartariaqarpoq, ilaqtariit illuinut akulerunneqartussanik.

Nunaqarfinni, pingaartumik iluarsartuussinerit isaterinerillu iliuuseqarfigisariaapput, atornerqarnerilu eqqarsaatersuuteqarfigeqqillugit. Assersuutigalugu Akunnaami utoqqarnut inissiat arlallit inuusuttunut inissiangortillugit allangortinneqartariaqarput, tulluannngitsumik inissinneqarsimaneri pissutigalugit. Taakkua saniatigut nunaminertanik utoqqarnut inissialiorfissanik qulakkeerinnittoqartariaqarpoq.

- **Kulturi kinaassuserlu**

Peqatigiiffeqarneq, inuusuttullu kulturimik ingerlatsinerat nukittoq, naamattunik periarfissaqartinneqassapput. Aasiaat qeqqanni nunaminertanik toqqaasoqartariaqarpoq assersuutigalugu, kulturip illorsuanut anngajaamut, innuttaasut illuannut, assigisaannulluunnit atugassanik. Taamaaliornikkut peqatigiiffeqarnerup nukittuup, sulit nukittunerulersinnissaanut periarfissamik, nunallu immikkortuani aqqissuussinernik, takornarianullu sussaqaartitsivimmik pilersitsisoqassaaq.

Illut (inoqanngitsut) nunaqarfinniittut kulturikkut ataatsimoortitsinermillu siunertanut atornerqarsinnaasariaqarput. Innuttaasunut pingaaruteqarpoq, sumiiffimmi kuturip kinguariinniit kinguariinnut ingerlateqqinneqarnissaa. Aammattaaq, asip sunngiffimmi ingerlatanut atornerqarnissaa, suliniutitigut tigussaasutigut tapersorsorneqartariaqarpoq.

- **Toqqissisimaneq inuunerinnerlu**

Illoqarfimmi inissaqassuseq toqqisimanermut annertuumik pingaaruteqarpoq – minnerunngitsumik illoqarfimmi Aasiattut angitigisumi, taamaattumik illoqarfiup iluani inissat kusassarneqartariaqarput, illoqannginnersat aqqusineqqallu uninngaarfigineqarnissamut, isumannaatsumillu ingerlaffigineqarnissamut, tikilluaqquserpalaartuusariaqarput, pingaartumik meerarpassuarnut inuusuttunullu. Innuttaasut illuinik pilersitsinerup, aammattaaq ataatsimuussuseq illoqarfimmullu akisussaaqataaneq nukittorsassavai.

Nunaqarfimmiut, pingaartumik imaatigut angallassinermi pilersuinermilu periarfissatigut, ulluinnarni atukkamik pitsaanerulersinneqarnissaat, kiisalu namminerisamik illoqarnermi pitsaanerumillu avatangiiseqarnermi oqartussaaqataatinneqarnissartik, kissaatigaat. Aammattaaq pitsanngorsaataasinnaasunut annikinnerusunut suliniutit, issiaartarfiit (bænkit), aamma illut nungullarnikut isaterneqarneri, nunaqarfinni toqqissisimanermik pilersitseqataasinnaapput.

- **Peqqissuseq pinaveersaartitsinerlu**

Peqqinnissaqarfik Qeqertarsuup Tunua, Aasianniippoq, nunaminertallu tassunga atornerqartussat tamakkiisuusariaqarput naammalluarlutillu. Peqqinnermik siuarsaanerup iluani, innuttaasut naluttarfeqarnissamik, silamilu assigiinngitsunik ingerlatsisoqarnissaanik (sisoraneq, qimusserneq, BMX) kissaateqarnerat, pilersaarusionermi tapersorsorneqarput.

Aammattaaq nunaqarfinni, peqqinnerulernissaq pillugu, suliniutinik amerlanerusunik kissaateqarput, soorlu pinnguartarfiit arsaattarfillu. Akunnaami Ikamiunilu timersornermik periarfissat, katersortarfimmut atatillugit eqqarsaatersuutigineqarsinnaapput, Kitsissuarsunnilu qulakkeerneqassaaq peqqinneq pillugu paasisutissiilluni aggersaanissamut periarfissiisoqarnissaa.

- **Angallannermi periarfissat pilersuinerlu**

Aasiaat umiarsuliviat annertuumik periarfissaqarpoq, umiarsualivimmi avatangiisimik pitsaasumik pilersitsinissamut, aamma inuussutissarsiutinik ineriartortitsinissamut tunngatillugu. Tamaattumik umiarsualiviup mittarfiullu allineqarsinnaaneritut periarfissat qulakkeerneqassapput, inuussutissarsiornermi periarfissanut nutaanut naapertuuttunngortillugit. Ataatsimut isigalugu, pilersuinermi angallannernilu pilersitsinerit, illoqarfiup inissaqassusia isikkualu mianeralugit, ingerlanneqassapput.

Aasiaat, pitsaasumik imminullu akilersinnaanerusumik pilersorneqarsinnaanerannut, periarfissagissaarpoq. Qasigiannuani erngup nukinga atorlugu innaallagissiorfiliortoqarneratigut Aasiaat pilersorneqarsinnaalissapput. Aammattaaq eqqakkanik ikuallaaviup, inoqarfinit allaniit eqqakkanik tigooraasinnaasup, nukimmik kissarnermillu pilersitaaniit sinneruttoq, pitsaasumik atornerqarsinnaavoq.

Nunaqarfinni pitsaanerusumik pilersorneqarnissaaq, kiisalu talittarfeqarnikkut umiarsualiviillu itissusaasigut pitsanngorsaasoqarnissaa, kissaatigineqarput. Qammaqqusersuineq imermillu pilersuineq salliutinneqartariaqarput – annikitsunnguugaluit innuttaasunullu annertuumik pingaarutillit.

- **Silap pissusaa, avatangiiseq pinngortitarlu**

Pinngortitaq eqqaaniittoq sunngiffimmi ingerlatanut amerlasoorpassuarnut atornerqartarpoq, ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugu pingaaruteqarpoq pinngortitap illersorneqarnissaa, assersuutigalugu aaliangersimasunik pisuttuarterfeqarnikkut, tupersimaarterfeqarnikkut aamma masarsoqarfiit (Ramsar-områder), timmiarussanillu eqqissisimatitsiviit, paasisutissiissutiginerisigut. Aasiaat imeqarfianut killeqarfiliussap allanngortinneqarnissaa pisariaqarluinnarpoq, erngup pitsaanerulernissaa pissutigalugu, kiisalu illoqarfiup ineriartornera, sunngiffimmilu ingerlanneqartartut, illoqarfiup kujataatungaani annertusineqarnissaat, periarfissinniarlugit. Aammattaaq eqqakkat isumagineqartarnerat ajornartorsionarpoq, inissisimaffia, ajoqutaasarneralu, pissutigalugit.

Ikamiuni Kitsissuarsunnilu innuttaasut kissaatigaat eqqaavissuit (ikuallaaviillu) illut eqqaanniit ungasinnerusumut nuunneqarnissaat. Taamaattumik nunaqarfinni, nunaminertanik eqqaavissuarnut nutaanut, imaluunniit eqqakkanik usilersortarfinnut, qulakkeerinnittoqartariaqarpoq

- **Suaasaniit kingornussarsiat allanngutsaaliuinerlu**

Aasianni eqqaassutissarpassuaqarpoq, ilusilersugaqarluni il.il., tamakkualu illoqarfimmi malunnarnerulersinneqartariaqarput. Katersugaasivik illoqarfiup oqaluttuassartaanik nittarsaassiviuvoq. Tamatuma eqqaa siunertamut tamatunnga tunngatillugu illersorneqartariaqarpoq, aammattaarli peqatigisaanik ingerlatanut nalitsinneersunut tikilluaqqusisuusariaqarluni. Illut eriagisariallit arlallit aserfallannikorujussuupput, nalilersuivigineqartariaqarporlu, tamakkua qanoq ililluni annaanneqarsinnaanersut.

Nunaqarfiit kulturimik nittarsaassinermik pingaartitaat kulturip illuisigut, sannavik uumasukkut, sumiiffimmi katersugaasiveqarnikkut il.il., quersuatoqqani inissinneqarsinnaasutigut, nukittorsarneqarsinnaavoq. Aammattaaq suaasaniit kingornussarsiat nittarsaannerat, nunaqarfiit Aasiaallu suleqatigiinnerisigut ingerlanneqarsinnaavoq.

- **IT, tamat oqartussaaqataanerat oqaloqataanerlu**

Kommuneplani tassaalissaaq illoqarfiup nunaqarfiillu aqunneqarneranni sakkoq pingaarutilik, suliniutit nutaat, tamaani anguniakkanut naapertuuttumik, ingerlanneqaatigisinnaasaat. Pisariaqartinneqarportaaq, kommuneplanip innuttaasunut paasisutissiissutigineqarnissaa, innuttaasullu suliap ingerlanerani ataavartumik tusarniarneqartarnissaat.

Kommuneplani aammattaaq paasisutissiinermini ersarinnerusaaq, nunaminertani ataasiakkaani susoqarsinnaatitaanersoq pillugu, qimmilivinni, umiatsiaanik inissiisarfinni, containerinut inissiisarfinni il.il..

Aasiaat suliamik ingerlatsivittut nutaatut atuutilerneratigut, oqaloqatigiinneq pitsaanerulissaap allaffisornerup ersarinnerulerneratigut, taamaalillunilu atuakkanik atorniartarfiup ingerlatsinini annertusisinnaavaa nunap immikkoortuani atuagaateqarfingorlugu. Ilinniagaqarfiittaaq (qanimut) oqartussaaqataanerup ineriartortsinnerani suleqataanermikkut sunniuteqaqataasinnaapput.

Nunaqarfiit pingasuusut, makkua iluini pitsaanerusumik suleqatigiittoqarnissaa, kissatigaat, aalisarnerup, soqutigisat assigiit, tusarniaanerit, kulturikkut ingerlatat allallu, tamaaliornikkullu nipaakommunimi ersarinnerulissaaq.